

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :

Melyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
 Melyben: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:

Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő.

Egyes szám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca 10. Telefon 412.

Barázdák.

Ma már végleg eldőlt az alkotmányválság ügye — Bécsben. Az uralkodóról akit az aljas szolgálkúság és az udvari tényérnyalók hizelgése a „legalkotmányosabb király“-nak nevezett, kiderült, hogy egyetlen pillanatig sem volt igazán alkotmányos király.

De az alkotmányválság ügye nem dőlt még el — Magyarországon, mert sorsunk felett nélkülünk nem lehet határozni. Magyarországnak nem tulajdonosa, gazdája és ura I. Ferenc József, hanem fizetett szolgálója, akinek a nemzet minden vágyát és törekvését teljesítenie kell.

Nem teljesítette, nem is akarja teljesíteni soba. Ugy? No hát akkor már nem is baldoklik a királyhűség a magyar nemzetben. Meghalt az már.

Szinte alkalomszerűen jelent meg „Sérelmeink a Habsburgok alatt“ címen Hentaller Lajos hatvanhét kéthasábos sűrűn nyomtatott oldalon sorolja fel mindazon magyarellenes, véres sérelmeket, amelyeket a Habsburgok követtek el. Nem ismeretlen, nem új dolgok ezek s mégis szinte megdöbbentően hatnak, amint így összefoglalva sorrendben olvassuk el azt a tenger gazságot, ami rajtunk esett azóta, hogy a Habsburgok uralkodnak felettünk.

Mennyi vér, mennyi nemes magyar vér ömlött! Dolgozott a bakó s a híres osztrák generálisok, akik hadvezetőknek sohasem váltak be, annál inkább értették a hőhőrmesterséget s mindig kaphatók voltak pribékszolgálatra. Szakadatlan láncolata ez a könyv a szerényes indulatok dühöngésének. Vesztegetés, megfélemlítés, gyáva gyilkolási szcmj, kegyetlenkedés és kétszínűség árad a könyv minden lapjáról, pedig amit Hentaller ír, száraz történelmi adatok sorazata, minden célzat nélkül. Arról igazán nem Hentaller tehet, hogy vérlázító ez az adatgyűjtemény, amelyet, amelyet ritka műgondtal s erős történelmi tudással állított össze.

Az uralkodó döntése, hogy ismét báró Fejérváry Gézát bizta meg a kormány alakításával, nemcsak azt jelenti, hogy az önkényuralommal nemcsak a „végtelen“ nyomor és szenvedés veszi kezdetét, hanem ez a nagyhatalmi állásnak az összeomlását is jelenti.

Szó sem lehet arról, hogy a Habsburgháznak kifelé annyi tekintélye is legyen Magyarországon alkotmányának eltiprása után, mint például a kis komániának. Talán annyi ereje lesz — bár ez is kétséges — hogy idebent az erőszakos kormányzást ideig óráig kibírja, de az első külföldi elsöpri a Habsburguralmat, mert az ő ellenségei nekünk

barátaink, szövetségeseink, felszabadítóink lesznek.

Többé ne számítsanak a magyar nemzet ostoba nagyielkűségére. Négy száz esztendő szenvedés elég tanúság lesz a nemzetnek arra, hogy a Habsburg családtól jót nem várhatnak soha. A megdermedt kigyót pedig nem melegengetjük föl többé, hogy megmaradjon.

Haladó párt.

Irta: Szász József, orsz. képviselő.

Haladó párt nevet vesz fel a bécsi kirendeltség hazafiatlan bandája. Így mondják a lapok, amelyek azt is ujságot, hogy az ügyvivők és fizetett ügynökeik vigán verbuválnak az ugynevezett szabadelvű párt tagjai között. Es nem eredmény nélkül. Ha igaz a hírük, eddig kilencven gyász magyar csapatot fel Kristóffy-huszárnak.

Kilencven gyász magyar együtt, egy táborban: ezek alkotják majd a haladó pártot. Ezek azok az elszánt vitézek, akik utra kellnek majd, hogy arannyal, ezüsttel és vassal leigázzák az országot. A tatár pusztítást kiheverte ez a nemzet, lerázta magáról a török jármót, megállta helyét derekasan mindig az osztrákkal szemben is, ugyan mit tesz majd ezzel a kilencven gyász magyarral?

Kétség se fér hozzá, hogy elbánik velük érdemük szerint. A mi nem sikerült töröknek, tatárnak, négy száz esztendő harenab az osztráknak, hogyan sikerülne az kilencven kétes értékű politikai existenciának?

Mire szövetkezett ez a banda? A nemzeti jogokért folytatott küzdelem letörésére. A magyar alkotmány évezredes fájának kidöntésére, a népszabadság megfojtására, az emberi jogok eltiprására. Szövetkezett olyan hazaelles bűncselekményekre, amelyeket árulás néven ismer a nemzetek történelme s amelyekért magánál a jó istennél sincs irgalom és bűnbocsánat.

És ez a bűnös szövetség veszi fel a „haladó“ párt nevet! Kit akarnak ebben az országban bolonddá tenni? Nincs itt ma már olyan ostoba, aki tisztán ne lássa céljaikat is, eszközeiket is, amikkel galád szándékukat megvalósítani akarják.

Szédületesen mély ezeknek az embereknek az erkölcsi romlottsága. Még a külső látszatot se tudják már megővni. Szemérmetlenül változtatnak színt cserélnek gazdát, csak hogy a hatalom árnyékában sűtkérezhessenek s élvezék a hatalom által oda dobott koncoakat. Ezek az urak tapoltak, mikor hatalmon volt, báró Banffyék, hizelked-

tek Széllnek, dicsőítették gróf Tisza Istvánt, most pedig megtagadják valamennyit s Kristóffyra esküsznek!

Megdöbbsentő „haladás“ ugy-e bár? Bécsből tüzet fujnak felénk, az osztrák gyujtogatók tüzes esóvát dobálnak alkotmányunk templomára, s ezek az urak nem a mi s nem a nemzet segítségére sietnek, hanem oda állanak az osztrákok közé, hogy Herosztrateszokként porrá égecsék törvényes jogainkat, állami önállóságunkat, nemzeti becsületünket.

Jól megjegyezze a nemzet! És ne felejtse azt se, hogy ezek az urak uralkodtak és gazdálkodtak itt, harmincöt esztendőn keresztül s hogy ezek az urak idézték elő a mai súlyos helyzetet is. — Mert politikájuk nem volt őszinte nemzeti politika. Takargatták az igazságot fenn is, lejjel is. A hosszú harmincöt esztendő uralom alatt semmit sem tettek az alkotmány biztosítékainak fejlesztésére, a nemzet alkotmányos erejének fokozására s a nép nyomorának enyhítésére. Nem terjesztették ki a választói jogot, de folytonosan a plutokráciát istápolták. Harmincöt éven keresztül semmit nem tettek sem a nemzetért, se a népért s most, mikor elbuktunk a választásokon, csak hogy tovább bitorolják a hatalmat egyszerre előállanak, verik a mellüket, hogy ők a nép barátjai, ők az igazi apostolok, s az üdvözül csak, aki nekik és bennük hisz.

Szegény legények hiába erőlködtek!

A nemzet jól ismer már benneteket s türelmét tovább „haladással“ ne tegyétek próbára, mert bizony mondom, dühében és jogos elkeseredésben kegyetlenül szétver köztetek. És ezt csak ti bánjátok meg.

Ugy-e, magatok sem csodálkoznátok, ha megtenné?

Hortobágyról fuj a szél.*

Mint egy meghívóból látjuk: újra napi rendre kerül Debrecen város közigazgatásában egy kérdés, mely a mily fontos a város jövőfejlődését és háztartásának rendezettségét illetőleg, ép oly nebánts virág volt mindig a tanács és általában az illetékes tényezők előtt.

Ez a nebánts virág a regényes délibáb-s pusztja, a mi külön nevezetességünk: a Hortobágy.

Az országos politikai zavar és bizonytalanság nem hagyja pihenni a kérdést. Orszszéül a közgyűlés által kiküldött bizottság, hogy kigondoljon valami okosat, valami messzeható nagy tervet, melylyel a Hortobágynek jövő képét megrajzolja.

* Kiadtuk ezt a cikket, mert a kérdés megoldása körül új irányt jelöl meg. Bár nézetünk szerint a legelső kérdés a még mindig zavaros és világtalajdoni kérdések körében van.

A megoldás nem könnyű, de nem is tartozik a lehetőségek közé. A fő az, hogy félrendszabálytalán, fél munkával nem érünk el semmit.

A szempontokat kell keresni, melyekből kiindulva a kérdés minden érdeket kielégítőleg megoldható, és ha a szempontokat megtaláltuk: az elhatározás kell csak, és a többi magától fog következni.

Valóságos rejtély fűdi ma ezt a kérdést. Egyik oldalon tartózkodók az emberek, a másik oldalon feltételek, de abban mindnyájan megegyeznek, hogy a kellő higgadsággal, tárgyilagossággal talán nem is tudják tárgyalni a kérdést. Mindkét oldalon a szélső, a legmerevebb álláspontot foglalják el, és hamarosan kitör akár egyik, akár másik részről a szenvedély, mely pedig lehetetlenné teszi a tisztán látást, lehetetlenné teszi azt, hogy az a roppant terület felemelkedjék az ősi nomád gazdálkodás színvonaláról a fejlett és észszerű gazdasági rendszernek magaslataira, hogy ily módon betölthetné azt a roppant fontosságu hivatást, melyet a jászágartás érdekében és a város háztartásának tehát jövő fejlődésének érdekében betölteni hivatva van.

Azért hát legeslegelső kötelességünk, hogy egymást meghallgassuk. Mindenki mondja el, kibe mi lakik és ne zavarjuk egymást ezenvedélyes kifakadásokkal, és ha valakinek véleménye netalán nem volna teljes: ne gyanúsítsunk, mert a gyanúsítás nem csak a legutóbbi eszköz, melyet ember alaptalanul használ, hanem a gyanúsítás egyzersmind a tudatlanságnak fegyvere is.

Tehát szóljunk a dologhoz higgadtan és csakis két közérdeku szempontból.

Egyik szempont az legyen, hogy a jászágartás ne csak meg ne akadályoztasuk, hanem lehetőleg fokozható legyen.

Ebből a szempontból a mai állapotot okvetlenül változtatni kell. Mert az mégis abszurdum, hogy 42580 kat. holdnyi terület mindössze 20—22 ezer drb számos jászág legeltetésére legyen fenhagyva. Egy drb számos jászágra tehát esik 2 kat. hold. És ha még ez a 2 kat. holdnyi terület legalább eltarthatná ezt az 1 drb számos jászágot! Hiszen hivatalosan is tudjuk, hogy már nyár elején kopir a Hortobágy, hogy a nyár közepén már el kell hajtani a jászágot más boldogabb vidékre, ha csak a bőrével nem akar a gazda beszámolni magának! E szerint tehát a Hortobágy, ez a 42580 kat. hold-

nyi terület mai napság alig hasznosítható néhány hónapon át, míg az évek többi részében pedig — tulás nélkül lehet mondani — hasznot egyáltalán nem nyújt.

És most nézzük a másik szempontot: a város háztartásának és jövő fejlődésének szempontját. Vajjon mennyi lehet az a haszon, ama néhány hónapról e roppant terület után? Hát egy egy számos jászág után marad tisztán talán egy korona! A 42580 kat. hold tehát jövedelmez, ha ugyan jövő delmez tisztán — ugyanennyi koronát!

E szerint tehát sem a jászágartási, tehát az a mindinkább előtérbe nyomuló gazdasági érdek sem, de a város háztartási érdeke sem nyernek kielégítést, sőt mind a két érdek és ezáltal a város fejlődésének érdeke határozottan hátrányt szenved.

Az első érdekek kielégítése és előmozdítása a jászágartásnak felvirágoztatását, a második érdekek kielégítése pedig a városi költségvetésből a deficitnek teljes eltüntetését, a községi pótdadónak eltörlését jelentené. Csak hogy a nagyszabású céloknak elérésére meg kellene változtatni a Hortobágyának mai arculatját. Ez pedig oly óriási befektetést igényel, a melybe még Debrecen város sem mehet bele és a mely befektetést semmiféle város fejlesztési politikával sem lehetne meg indokolni.

A hortobágy akkor lesz igazán kihatósítva, hogyha végrehajtatik egy az egész területre kiterjedő csatornázási művelés és mezőgazdasági ipari vállalatok létesülnek, gyárak épülnek és a gyárak mellett egész telepek keletkeznek.

Ez pedig 2—3 milliós korona tőke befektetés nélkül el sem képzelhető.

A ki pedig a Hortobágy kérdést megoldani és az említett két szempontot, a két fontos érdeket kielégíteni akarja: csakis akkor jár el helyesen, hogyha a Hortobágyt ezt a képét látja a jövő tükrében.

Egy keresztül-kasul csatornázott területen oly buja legelő lehet létesíteni, — gondolom ezt mindanki belátja — mint a milyen a Tisza szabályozás előtt egyáltalán csak lehetett. Sőt annál még jobbat, mert csatornázás által lehet szabályozni, de mindenestre befolyást gyakorolni a talaj nedveségi viszonyaira, míg a Tiszának nem lehetett megparancsolni, hogy elég immár a nedveségből: vonuljon hát vissza a medrébe. Egy keresztül-kasul csatornázott legelő területen kora tavasztól késő őszig legelhet a jászág,

és bizonyos, hogy ilyen keresztül-kasul csatornázott területen négyszer ötször annyi jászág kövérre hizhat, mint a mennyit mostanában kihajtottak. Vagyis 20—22 ezer drb. számos jászág jobban megél és felhizik 12 ezer holdnyi területen, mint ma a 42000 holdon.

A csatornázásnak tehát ez lenne a biztos és jó eredménye a legeltetésre, a jászág tartásra nézve.

Ha pedig a Hortobágy többi részét mind felszántjuk és ha a jászágartási érdek az említett módon kielégíthető: nem volna értelme annak, hogy ez a roppant terület paragon hagyassék. — Ekkor lehetővé lesz léve az, hogy — mint fent mondtam gyáripari vállalatok keletkezessenek a Hortobágyon. A mezőgazdaságnak összes termékeitől lesznek feldolgozhatók. Létesülni fog emkorgyár, bőrgyár, keményítő gyár, szeszgyár, gőzmalmok stb. stb., még bizonyára nagyszabású vágóhid is létesül és a levágott marháknak husát, a hizott sertésnek szalonnáját, zsírtát onnan szállíthatjuk a vámkülföldre, a fogyasztó külföldi piacokra. Benépesül az a ma lakatlan tájék, telepek falvak keletkeznek és mindazt, a mit a jóléti és nemtörődömség oly hosszú időn át elmulasztott: rövid néhány év alatt helyrehozza a tőkének erjesztő ereje, az embernek tervező esze, a szorgalom és a munka. Óriási gépeket dübörögtet a Tiszának eleven ereje által hatott villamos erő, a nagyforgalmu vasuti állomásra roppant hosszúságu tehervonatokat szállítják be naponként a szentet és szállítják el a mindig teli raktárakból a felhalmozott mezőgazdasági és ipari termékeket.

Roppantul emelkedik a földnek értéke, a Hortobágyhoz közel eső földeknek ára legalább megkétszereződik, mert nemcsak a szállítás lesz könnyebb és olcsóbb a közeli gyárba, hanem a gazdasági berendezkedés, a gazdálkodás sokkal belterjesebbé válik, miáltal a termelés megkétszereződik.

Én előttem a Hortobágyt ez a jövőbeli képe lebeg és szerény nézetem szerint csak akkor lesz helyesen megoldva a kérdés minden irányban, hogyha az illetékes tényezők is — ha nem is ezt, de legalább valami ilyet szándékoznak és akarnak.

A megvalósítás aztán más kérdés, és tegyük hozzá mindjárt — olyan kérdés, a melynél a város ne törekedjék másra, hanem csak az ellenőrzésre. A legnagyobb hiba volna, hogyha a tervet a város valósítaná

A poff.

Irta: Zöldi Márton.

A poff, ha úgy tetszik pofon, nyakleves stb. nevezetes szerepet játszik az emberiség történetében. A ki még sohasem kapott vagy adott pofont, csak felületes fogalommal bír a poff, pofon vagy nyakleves stb. társadalmi jelentőségéről.

Mert legyünk őszinték. Azoknak a jámbor keresztyéneknek a száma, kik oda tartják a második orcájukat, ha az egyiket megütötték, alaposan megfogyatkozott. Ellenben örvendetesen gyarapodik azoknak a száma, kik egy pofonért lehetőleg kettőt adnak vissza.

Ez bizonyítja, hogy az emberi önzéret, ha eltérést mutat is a vallási felfogástól, de növekedőben van.

A poff párbajokról nem szölok. Az banálítás. Párbajozni mindenki tud, akinek telik fiakerre, orvosra és vívóteremre.

Meg kell jegyezni, hogy a pofon sem egyforma. A teyér individualitása szerint változik. Voltak, vannak és lesznek pofonok, melyek zápfogrenegéssel komplikálódnak. Viszont olyan pofonokról is tudunk feljegyzéseket, melyek inkább formai megnyilatkozások kívántak lenni. Ezeket röviden szalonpofonoknak nevezhetjük.

És ezzel befejezhetjük a poffelméletet, hogy egy konkrét pofonra térjünk át. A Lókay Ignác pofonjáról van a szó.

Lókay Ignác elsőrangú vidéki gavallér volt. Minden fogyatkozása abból állott, hogy nem válogatott a nőkben. A derék ur úgy vélekedett, lángoló szerelméről, hogy vesztés azakit egy pásztorórára nem invitált volna meg.

Mint minden valamire való nőcsábítónak, neki is voltak sikerei és kudarcai. Elvégre az egész élet nem egyéb, mint a sikerek és kudarcok zagyva koveréke. De Lókay Ignác úgy tartotta, hogy azért érdemes élni és csábítani.

Főispáni installáció volt. Az új főispán vidéki kastélyban lakott s az installáció után oda invitálta meg a megyei urakat a szokásos traktamentumra.

A rendezés szerint a meghívott urak a kastélyban töltötték az éjszakát. Természetes, hogy mindenkinek nem jutott külön szoba, mert a meghívott megyei notabilitások száma netto hetven volt.

A nagy részének az ebédlőben készítették ágyat. Matracokra, divánokra, kanapékra, ahogy éppen tudtak. Ez akkoriban általános uzus volt.

Lókaynak is itt jutott éji fekvés. — De mielőtt lefeküdt volna, azt a felfedezést tette, hogy a főispán társalkodónője onni, helyesebben csókolni való teremtés. Magas, szőke, debreceni lány, kit ép azért hoztak a hortobágyi tájékról, hogy a főispáni gyerekekből kiírta a felvidéki kiejtést.

Lókay megjegyezte magának a nevelőnő szobáját, ott volt azon a folyosón, a melyből a nagy étterem, a rögtönzött tömeghálószoba nyílt.

Ejféli, vagyis az alkotmányos berugás után Lókay is lefeküdt a többiekkel. De ő józan maradt, mint egy eplomata. Egész nap csak szimulálta az ivást.

Szép esőndesen megvárta, míg hálótársai elaludtak, aztán meztelán, lábujjhegyen, nesztelenül kiosont a nagyteremből és oda lopózkodott a nevelőnő szobájának ajtajához.

Ki az?

Bekopogtatott.

— Én.

— Ki az az én?

— Egy barátja, rokona, ki sürgősen beszélni óhajt önrel.

A nevelőnő rövidesen végzett.

— Menjen a pokolba, ha valami mondani valója van, jöjjön holnap.

Lókay forszírozta a dolgot.

— Bocsánat, nem lehet halasztani, egy percig sem lehet. Nagyon a körmömre éget.

— Törődöm is én az ön körmével.

— Ha be nem bocsát, erővel is be kell törnöm.

— Azt szeretném én látni.

— Mindjárt meg fogja látni, ámbár felesleges gyertyát gyújtani.

Azzal neki támasztotta a vállát és benyomta az ajtót. A závar egyszerűen letört.

Ami ezután következett, az pillanatok munkája volt. A nevelőnő felugrott az ágyból, odarohant az ajtóhoz és csodálatos ösztönrel úgy vágta pofon a toladó urat, hogy szikrázott a szeme.

A pofon motorikus súlyából Lókay megértette a helyzet lélektanát. Ezzel a leányval nem lehet boldogulni. Mint böles hadvezér, feladta a csatát és visszavonult.

Mikor a tornácra végig szaladt, hallotta a nevelőnő hangját, ki energikusan adott kifejezést jogos megbotránkozásának.

— Az a gazember, az a bitang!

Lókay érezte, hogy veszedelem fenyegeti, hogy leleplezik, félt a következményektől és főleg a blamáztól.

Hirtelen egy eszme villant meg fejében. — Épen az ajtóban állott...

Az ajtó mellett az egyik hosszú kanapén az öreg Zsomothy feküdt és horkolt.

meg. Rá kell bízni vállalkozóra, nagy tőke pénzszerekre, a kik milliókért milliókat verhetnek bele. Ők létesítsék a csatornázást, az építkezést, a gyáripárnak minden feltételeit. És fizessék a haszonbért.

A haszonbér pedig előreláthatólag több lesz, jóval több lesz, de mindenesetre lesz annyi, mint a mennyi a mai községi pótdó. És ha csak ennyi lenne is: ugyebár mily nagy teherrel szabadulna meg az adózópolgárság évenként? És ugyebár, hogy ily összegű, és természetesen cautióval fedezendő haszonbér összegre mint biztos jövedelemre lehet város fejlesztési terveket nemcsak építeni, de meg is valósítani?

Ki ki mondja el a kérdés felől: mint vélekedik, de tartsa szemelőtt a jószágtartás és a városi házipénztárnak érdekét és még azt, hogy a tervezett nagy reform végrehajtása a városnak ne kerüljön egy fillérjébe sem.

A fent leírt terv pedig azt hiszem e nélkül megvalósítható.

— 8.

A nemzeti hadsereg.

Az igazmondásért mi magyarok is csak úgy haragudni tudunk, mint egyéb isten teremtsései, ha a megmondott igazság kellemetlenül érint bennünket. Ezzel szemben nem lehet akadály abban, hogy magunk meg ne mondassuk magunknak az igazat. Rending valóság az, hogy főlészienjünk, ha a külföldön azt mondják rólunk, hogy elvagyunk maradvá, de rendin való az is, hogy úgy „en famille” mégis csak bevalljuk elmaradottságunkat.

Hlába való is volna a tagadás, mert a tények lépten-nyomon ránk bizonyítanak. Például tény az, hogy Európa egyes államaiban egy pár esztendő óta nem a legkedvesebb szelek legyíngetik az uralkodói érdekeket. A monarchák jogait megnyirbálják, fizetésüket redukálják s egyáltalában sehol se igen szeretgetik őket, mert rájöttek az emberek, hogy nincs mit szeretgetni rajtuk.

Nagyszakálu öreg ur volt, főlevéltáros és híres papucshős.

— Ki volt az a gazember?

A vendégek felugráltak a zajra.

— Ki ütött engem pofon?

— Én ütöttem.

Ezt a nevelőnő mondta, ki hirtelen ruhát kapott magára.

— Miért ütött pofon? — tudakolta a levéltáros.

— Mert az ur szemtelen, alávaló ember.

— Kikérem magamnak.

— Már kiadtam.

A dolgot hangosan kezdték pertraktálni. A főispán is fölébred a lármára.

— Mi az, mi az? — tudakolta.

A levéltáros kirukkolt.

— Méltóságos uram, te ugyan szép leány-cselédeket tartasz.

Mi történt?

Mi történt? Az történt, hogy itt nyugodtan alszom és a hölgy idejön és se szó, se beszéd, pofon vág.

A főispán odafordul a nevelőnőhöz.

— Kisasszony, nem értem az ön viselkedését.

— Kérem, mindjárt számot adok róla.

Ezen ur, szégyelheti magát, odajött az ajtóhoz és betörte az ajtómat. A závár, tessék megnézni, el van törve.

A főispán megnézte a závárt, aztán választ adott.

— Barátom — mondta a levéltárosnak — mi magad keresed magadnak. Jobb, ha nem szólsz. A te korodban... Mindenesetre különös.

Lókaty ellenben másnap is alig tudták felköltetni, oly mélyen aludt.

Osztár király alól ime a trónszéket is kihúzták, pedig nem követett el valami főbenjáró bűnt. Nem erőszakoskodott, nem tört alkotmányt, nem esküdött össze a népe ellen az udvari szolgálival mégis elmenesztették.

Ezzel szemben tény az, hogy Magyarországnak, mielőtt két esztendővel ezelőtt elkezdődött volna ez a mai ugyanevű vértelen forradalma, sokáig az volt a legkeservebb panasz, hogy a király nem lakik itthon. Másut menesztik őket, mi tyukkal-kaláccsal edesgettük haza. Ez a koldus ország olyan királyi palotát épített, hogy csudájára jár a külföld s ez a kiszarolt, elnyomordított nép olyan civilisztát ad az uralkodójának, a milyent Európa leggazdagabb állama sem ad az övének. Azért mégis mi vagyunk a rosszak, a rebellisek, a barbárok, azért mégis nekünk helyezik kilátásba a golyót és akasztófát.

Vannak egyéb tények is. Franciaországban teljesen lejárt a nemzeti hadsereg. Nincs tekintélye, nincs becsülete s a katonai pálya a lenézett pályák közé tartozik. Napirenden vannak a hadsereg ellen való tüntetések nemcsak az utcán, hanem a törvényhozó testületben is. Hasonló hírek érkeznek most a világ legezsolidabb államából, azaz, hogy minden idők legezsolidabb világállamából: Angliából. Kezd erősen dominálni az a fölfogás, hogy a legnagyobb közgazdasági oktalanság a nemzet legjobb erejét, legmunkabíróbb hányadát henye célokra, illetve céltalan henyeségből lekötve tartani s kitartani a nemzet másik felének nehéz munkája által. Pedig ne felejtjük el, hogy a nemzeti hadseregről van szó, hadseregről, melynek szervezete, szelleme, szívelelke Franciaországban franci, Angliában angol.

Mit akarunk mi? Mi nem akarjuk lefegyverezni a hadsereget, nem akarjuk szélnékel bocsátani a katonaságot, nem akarjuk egy hajszállal se gyöngíteni a nagyhatalmi rögeszmét. Mi csak nemzeti hadsereget akarunk, olyant, amilyentől szabadulni akarnak a világ vezérállamai. Mi megbecsüljük a hadsereget, tisztjeinek előkelő szerepet adunk társadalmunkban, köznépeknek mindenkor imponált a színes posztó.

Mi nem gyengíteni: erősíteni akarjuk a militáris erőt. Emeljük a létszámot s olvasatlan milliókat adunk új ágyukra s cserébe csak nemzeti nyelvet és nemzeti szellemet követelünk a hadseregben.

S ime ezt vétkünknek írják föl odafönt, ahol — úgy tetszik — kizártnak tartják azt, hogy egy nemzet őszinte és becsületes utógondolatok és mellékelzetek nélkül. Abban a légkörben nem lakott otthon soha az őszinteség, azért nem ismerik.

Pedig — s ezt részünkről tagadhatatlanul sajnálkozással valljuk meg — mi belátható időközön belül nem fogunk eljutni annak a megértéséhez, hogy a milícia kolonc a nemzet nyakán. Mi katonáskul szereztük meg ezt a földet s nem házasság útján jutottunk hozzá, mint a Habsburgok a maguk birtokaihoz. Katona-nép gyanánt éltük át egész históriánkat, ma is mindennél többre becsüljük a katonai erőnyeket, azért válnak oly nehezen kultur néppé. Harcotant tőlünk tanult Európa s mi elsajátítottuk az európai harctudományt, Hadur volt a magyarok istene s a magyar ura volt a hadnak az al-pári csatától a nagysarlói csatáig.

Nem tagadjuk azonban, hogy az osztrák is bátor és jeles katona. I. Napoleon is azt mondta Bukna grófnak, hogy az osztrák

jó anyag, de a vezetői rosszak. Rossz a szervezet, rossz a vezénylet, rossz az adminisztráció, rossz a rendszer és a szellem. Az eredmények igazolják ezt: a Habsburgok esaládi jogon örökölték az olasz és német uralmat s hadban veszítették el.

Magyarország is menyasszony-hozomány címén került a kezükre s nyilván ezt is hadban fogják elveszteni. Ebben a most folyó hadban, melyet a nemzet és uralkodó viselnek egymással. Mert a magyar becsüli ugyan a katonai erőnyeket s a magyar fölfogás az, hogy állam és alkotmányosság hadsereg nélkül nem képzelhető, de nekünk hadseregünk nincs, ami van, az nem a miénk s ennek katonai erőnyei nincsenek, legalább olyanok nincsenek, melyek a mi nemzeti becsülésünkre méltók volnának. Az a hadsereg osztrák, szelleme osztrák s nem garanciája az alkotmánynak. Jogunk és érdekünk követeli a nemzeti hadsereget ugyanakkor, mikor a nyugateurópai fölfogás meg akarja szüntetni még a nemzeti hadsereget is.

SZINHAZ.

MŰSOR.

Szerda: „B” bérlet: Ember tragédiája

Csütörtök: „C” bérlet: Ugyanaz.

Péntek: „A” bérlet: Ugyanaz.

Szombat: „B” bérlet: Hoffman meséi.

Vasárnap este: bérletszűnet: Lisistrata.

Mongodin ur felesége. Ez a pompás kacagató bohóza pénteken este kerül színre, mely hirt a debreceni közönség bizonyosan örömmel fogad, mert annak idején a darab zsufolt házakat vonzott, Mongodint Békés Gyula játsza, Mongodinnét pedig Arday Ida, a ki mióta átment a komika szerepkörre, olyan zajos sikert nem aratott, mint e szerepben. A delnőt Almássy Lola játsza.

Hoffman meséi. Offenbach hatalmas operetteje szombaton kerül színre s az előadásra a színtársulat énekes személyzete nagyban készül. A darabban Zilahinénak és Békefinék legjobb alakításukat lesz alkalmuk bemutatni.

Tanyalako a vásárban.

Az ördögös „nótázó” masina.

Kelemen János bátyánk a minap feleségével, Nyeltes Sárával bejött a debreceni vásárra, holmi egyet-mást beszerzendő.

Ki is „nyalták” magukat mind a ketten. Sári néni valamennyi szoknyáját mind magára szedte; fejére került a rózsás kendő is, melyet Kelemen bátyánk vett neki nemrég „szelidítés” gyanánt, azért, hogy hön szeretett oldalbordája kellemetlenül „csicsergő” nyelve kelepelésétől bizonyos időre megszabaduljon.

Az öreg pedig — mellőzve a szerinte hőbortos világ ostoba divat füzését — egyszerű fehér gatyát vett magára, melyet ez alkalomra kedves hiteztársa legényesre kivasalt. Magára vette még a harminchat gombos „lajbit” s az ő vele majdnem egy idős szűrt, aztán vaskeménységű, nagy karimájú kalapját fejébe nyomva, az elmaradhatatlan furkóssal kezében, utra keltek.

No hiszen volt is mit bámulniok!

Itt az első minaszériában a „kikiáltó” testére tekerődött kigyóval igyekezett reklámot csapni; amott meg „kéz és láb nélküli” embert néztek sokan; míg más helyen apró emberke mutogatta nagyságát jóval felülmúló athléta képességét.

Volt még sok más, amelyeket mind a ketten tátott szájjal bámultak, de a sok közül legjobban megragadta figyelmüket a fonográf.

Oda is mentek nyomban meggyertyázni, hogy mi az ördög csodája lett legyen az?

— Mit mutogat az ur? — bukott ki a szó János bátyánkból.

— Ilyet még a nagyapja sem látott öreg!

— Oszti mi vóna az?

— Ez a gép beszél, énekel, trombitál és monológizál, — szolt a fonográfus.

— Ühm! — nyekkentett János bátyánk a csodálatra ragadtatásának jeléül megigazgatta vállán a szűrt. De legjobban megütöközött a fonográfus legutolsó megjegyzésén, t. i. azon, hogy a gép monológizál, amit ő egy természetfölötti erőnek tudott be és úgy magyarázott meg magának, hogy e csodagép talán még a rejtelmes jövő kifürkészhetetlen titkait is tudja.

— Lesz i hát sok borunk? . . . kérdezze meg a tisztelt gépszemilyzettül! — mondta bambán.

Oriási kacaj.

— Nem jósol ez öreg!

— Akkor nem ír a masinája fabatkát sem! — nyegegett János bátyánk.

— . . . hanem beszél és énekel, — magyarázta meg a fonográfus.

— Na hogy az ördögbe is! Itt van ni, sietek! Oszti danoltassa el vele, hogy aszongya hogy:

„Leteritem a subámat

Rágyútok egy szivarra . . .“

A fonográfus, látva a vele beszélő kevei fel fogását, bele tesz a gépbe egy másik dalt.

— No most, uraim!

Most természetesen mindenki a füléhez illeszti a kagylót, egyedül a mi János bátyánk képez kivételt.

— Nem vagyok én siket! — gondolta.

Mikor a dalnak vége lett, a mi öregünk megszólalt:

— Hát én nem hallottam belőle egy kukkot se! Pejig tán én se vónék ám siket!

Ismét oriási kacaj.

— Hát hogy hallotta volna kend kagyló nélkül? — szolt a fonográfus.

Eközben Sára néni észrevehető „mirós“ pillantásokat lövelt János bátyánkra.

— Jaj, te, te vén számár! — mondta nyomatékosan.

— No, üsse kő! Poróbájjunk még egyet!

A fonográfus ismét új lemezt tesz a gépbe, miközben János bátyánk most már ugyancsak készen áll a hozzá. Szűrét leteszi, furkós botját oda támasztja az állványhoz; a kagylót nagy ügygyelbajjal a fülébe dugaszolja, nagy karimájú kalapját a fülére hajítja, ezt pedig két hatalmas tenyerével leszorítja, hogy — szerinte — a hang mind benn maradjon; aztán mintha épen csak ő rajta állana, int, hogy most már mehet. A gép megindul; előbb csak próbáz, majd hangosan hallatja:

„Haragszom rád vén boeskorja,

Nem kellesz már többé soha!“

János bátyánk, aki szentül meg volt győződve arról, hogy az ő szeretett Sárája beszél a fonográfba, ijedten ejti ki füléből a kagylót s egész alázatos kérelemmel fordul a feleségéhez:

— Sárám, kedves Sárám, menjünk lelkem haza.

P. F.

H I R E K.

— **Hajduvármegye legtöbb adófizetői.** A vármegye igazoló választmánya ma egész nap ülést tartott Wessprény Zoltán főjegyző elnöklete alatt és a legtöbb adófizetők névsorát állapították meg, amelynek alapján a virilisek jövő évi névjegyzékét fogják elkészíteni.

— **Svéd ezredes Debrecenben.** Kedden délután a svéd hadsereg egyik kiváló főtisztje időzött Debrecenben és lóháton akart kimenni a Hortobágyra, de nem akadt se kísérelője, lovat sem tudott kölesőn kapni. Ma reggel aztán vonaton ment ki a svéd ezredes.

— **Agárverseny a Hortobágyon.** Ma reggel kezdődött az agárverseny a Hortobágyon. A versenynek kedvezett

a gyönyörű őszi nap is. A versenyt az országos agarász-szövetség rendezte. Megjelent a versenyen Domahidy Elemér főispán is, a város képviselőjében pedig Király Gyula tanácsnok. A verseny több napig eltart s ezalatt vidám élet lesz kint a Hortobágyon.

— **Elhelyezik a 39. gyalogezredet.** Megbízható forrásból kapjuk a hírt, hogy a debreceni 39. gyalogezredet elhelyezik Debrecenből. Az 1. és 3. zászlóalj a bosznia Bródbá, a 4. et pedig Petriujára helyezik. Az innen elvitt katonaság helyett nemzeti-ségi bakákat, oláhokat és szászokat hoznak. A hírt temesvárról, a VII. hadtest parancsnoksága is megerősítette.

— **Halálozás.** Legutóbbi kimutatásunk óta a következő halálozásokat jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: Kaosari József ev. ref. 24 éves, Juhász József r. kath. 36 éves, özv. Fazekas Mihályné ev. ref. 72 éves, János Erzsébet ev. ref. 27 éves, Milos Borbála r. kath. 22 hónapos, Kis Nándor r. kath. 2 éves, Rácz István ev. ref. 5 éves, Bontek Gyuláné ev. ref. 32 éves, Kozma Péterné ev. ref. 32 éves, Kozma Péterné ev. ref. 52 éves, Krácer Antalné r. kath. 28 éves, Nagy Mihályné ev. ref. 55 éves, Illés János ev. ref. 19 éves, Tóth Jánosné r. kath. 48 éves, Balla Kálmán ev. ref. 12 hónapos, Jakab János ev. ref. 18 hónapos, Csonka István ev. ref. 2 éves.

— **Képviselő beszámoló.** Olay Lajos a szigetvári választó kerület országos képviselője tíz napra tervezett beszámoló körútját kerületének székhelyén Szigetváron megkezdte. Vasárnap a Zrinyi téren oriási közönség hallgatta meg a kerület népszerű képviselőjének beszámoló beszédét. Böven foglalkozott a mai politikai helyzettel, majd a szocialisták közbeszólására részletesen kitért az általános választói jogra is. *Csak magyar állampolgároknak adja meg a szavazati jogot, azért felszólítja a nemzetköziet, hogy magyar szocialisták, ne pedig hazátlanok!* A beszámoló lelkes éljenzés közt véget ért. A képviselő folytatja körútját a kerületében.

— **Milyen a talyigás?** A debreceni talyigások megbízhatatlanságáról két feljelentés regél, amelyet a rendőrségen tettek érzékenyen megkárosított emberek. *Katzenmacher Mór máramarosi bőrkereskedő 40 darab bőrt vásárolt a debreceni vásáron és megbizta Bakó János Homokkert II. járás 224. sz. a. lakó talyigást, hogy a vasuton adja fel az ő címére. A talyigás ki is vitte az állomásra a bőroket és a raktár mellett lehajigálta a földre. Ezután, mint aki jól végezte dolgát, elment. A kereskedő időközben hazautazott Máramarosszigetre és várta a bőroket, de hiába. Három nap múlva aztán eljött személyesen és megtudta, hogy a bőroket már a vasuton el akarták árverezni, mint gazdátlan jószágot, a 40 darab bőrből pedig 2 hiányzott is. A talyigást most sikasztásért feljelentette.* — Gyöngyösi János 39. sz. talyigás ellen pedig a debreceni *Ranunkel H.* és fiai cég tett feljelentést szintén sikasztásért. A cég a vasuton érkezett portékák beszállításával bizta meg. A talyigás ki is váltotta a portékákat, de 1 csomag 40 korona értékű szürke kalmukkal nem tudott beszámolni. A két talyigás ellen az eljárást megindították.

— **Terjed a kanyaró.** A kanyaró egyre jobban terjed. Két nap alatt újabb tíz megbetegedést jelentettek be az orvosok. — Ezen kívül új hasihagymáz esetet is jelentettek be.

— **Az olosó birka.** A napokban történt, hogy két hajcsár ezer birkát lopott a debreceni vásáron. Most a topolyai ezredés jelenti, hogy ott két ember 600 birkát árul és feltűnő olosó áron. Nem lehetetlen, hogy a lopott debreceni birkákat adják oly potom áron.

— **Gyűjtés ref. templomra.** Az alsó mihályi (Zemplén m) ref. hivek templomot akarnak építeni. A kis község szegény népe képtelen öneréből templomot építeni és az ellátásodástól megmenekedni. A főkapitány engedélyt adott rá, hogy három napig gyűjtést rendezzen az ottani ref. hivek megbízottja Debrecen város területén. A közönség figyelmét felhívjuk e nemes célra. Adja oda neki a maga filléreit.

— **Eljegyzések.** A debreceni kir. anyakönyvi hivatalnál e hét folyamán kihirdetés végett a következők jelentkeztek: Mártonfi József—Juhász Klára, Singer Herman—Klein Regina, Taró Péter—Ancsán Flóra, Tóth János—Sári Erzsébet, Köpöczy Károly—Jong Irma, Freiman Áron—Bernstein Nina, Szűcs Sándor—Szilágyi Ilona, Szabó József—Csomós Mária, Bodnár Lajos—Bay Hermia.

— **Tanítóegyesületi gyűlés.** A hajdunagyei tanítók Gönczy Pál nevét viselő egyesületének debreceni járásköre f. évi október hó 28 án szombaton délután 3 órakor a debreceni városház nagytermében gyűlést tart, melyen Váncsa Gy. ipariskolai rajztanár felolvas a kézimunkára nevelés és modern rajztanításról, gyakorlati bemutatással összekötve. Dr. Baresay János tanár a gyermektanulmányozás kérdéséről fog felolvasni. A gyűlésre úgy az egyesület tagjait, mint az érdeklődőket meghívja az elnökség.

— **Hirtelen halál.** A napokban a hajdunánási tanyák közt kora reggel az utszélen holtan találták Nagy István 71 éves öregembert. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az öreg előtte való szép este szomszédolni volt Kátóna Sándorné Girus Julianna 36 éves özvegyasszonyánál, ahonnan késő este igyekezett hazafelé. Utközben érte utól a halál.

— **Lopás.** Mehalán (Temesmegye) lopást követett el Kálmán Ferenc debreceni 25 éves fiatal ember. Triznyai Jánostól 20 korona értékű ruhát lopott és megszökött. A rendőrség intézkedett elfogatása iránt.

— **Az érkeserűi számár.** Rosenfeld Jakab érkeserűi kereskedő a debreceni vásárra számárháton jött. A számár elvesztett a vásárban. Most keresteti a gazdája és levelet írt a rendőrségnek, hogy a föld alól is kerítse elő az ő számárát, a melyet hiába várt haza három napig, mert nem jött. Persze, a rendőrség a sok számár közt nem tudja kiválasztani az érkeserűit.

— **Lótenyésztők figyelmébe.** A debreceni lótenyésztő gazdák figyelmét felhívjuk arra, hogy a szegedi cs. és kir. 2. lószorozó-bizottság november 15-én Debrecenben katonai lóvásárt tart. A lovatató-bizottság 4—7 éves lovakat vásárol.

— **Lelketlen cseléd.** Balog István debreceni birtokos tanyáján volt cseléd Lada István. A lelketlen ember bárányt ölt és aztán megszökött, a jószágokat pedig bezárta. A szegény állatok két napig étlenszomjan voltak, míg rettenetes bögésükre a szomszédok is figyelmesek lettek. A lelketlen embert a rendőrség nyomozza.

— **Hangverseny Hajdusoboszlón.** Fényesen sikerült hangversenyt rendezett e hó 14 én a H. Szoboszlói Dalegyelet, melyen kivétel nélkül a város színe java jelen volt. A gazdag s gyönyörűen összeállított műsorból különösen Adler Ferencné urnó zongorajátéka keltett nagy feltűnést, ki technikában gazdag művészi játékaival folyton lebilincselve tartotta a hallgatóság figyelmét. Az ünnepelt kiváló művésznő játékát — melyben saját kompozitói is voltak — számtalanszor megismételték. Tetszést arattak

még Bankó Piroska urleány vig monológ előadásával, Dr. Hamvai Kovács Biliat fő orvos hegedűjátékával, Péntáros István főjegyző felolvasásával, s a dalegylet jól sikerült énekszámaival.

— **Gyűlöli a politizálást.** Két folytonos politizálásról ismert büszke magyar horogasztja a fejét a kávéházban. Órákig üldögélnek már egymás mellett, de nem nyílik szóra az ajkuk. Egy öreg bácsi a másikasztalnál ül s nézegeti őket.

Egyszerre megszólal az egyik:

— Hm, hm.

Felel rá a másik:

— Ja, ja.

Az öreg bácsi feláll s magában morgogja:

— Ezek már megint politizálnak.

— **Három ország szövetsége a lengyelek ellen.** A londoni Observer című újság érdekes leleplezést közöl. A nevezett lap megírja, hogy Oroszország, Németország és Magyarország-Ausztria között 1905. február elsején szerződés jött létre, amelyben a két hatalom kötelezte magát, hogy ha az Orosz-Lengyelországban netán forradalom törne ki, összesen két hadosztályt küld a forradalom elnyomására.

— **Adományok a siketnémáknak.** A siketnémák részére a következő adományokat vettem s nyugtázom köszönettel: Petek község 4 kor., Bogoszló község 4 kor. 80 fillér, Pelsőc város 1 kor., Szentpétery Sámuel Pelsőc 2 kor., Kaba község 10 kor., Bocz Mózes Torda 5 kor., Harstein Kálmán és társa 5 kor., Perbál község 50 fillér, özv. Vas Andrásné perselygyűjtése 5 korona 47 fillér. Füleky Pál egyesületi pénztáros.

— **Az új bor működik.** Hajdusámsonban nagyon sok és jóminőségű bor termett az idén, a minék a következménye véres verekedésekben nyilvánul. Három esetet jelentett fel a esendőség 24 óra alatt. Nagy Sándor debreceni tanyai lakost leverték ifju Pipó J. Petruska P. Balog F. és Keeskeméti J. Horváth András debreceni nagyeserei lakost pedig Szücs Sándor sámsoni embert ütötte le, míg őt t. i. Horvát Antalt Keeskeméti János, Szabó Imre, Bundi József és Mángi Mihály, ütötte le. Mindhármán súlyos testi sérülésért emeltek panaszt támadóik ellen.

— **Apja fia.** Tanár (magyaráz): ... és ekkor Nero felgyújtotta Rómát.

Zueckopf Pisti: Szegény biztosító társaságok!

— **Elveszett** ma a Szent-Anna-utcától a Simonfy-utcáig vezető úton 80 korona értékű szülő zálogcédula, 20 koronás arany és 10 koronás papírpénz. Sós Lőrincné nevű szegény asszony vesztette el. A becsületesség megalálót szolgáltatassa át a rendőrségen.

x **Nyírbétek (Szabolcsmegye) község határában 800 holdas tagos birtok eladó.** Értekezhetni Nagy Sámuellel Szarvason.

x **Balassa féle** valódi Ugorkatej a leghatásosabb szépítőszert, mely mint a tapasztalat bizonyítja minden hölgynek nélkülözhetetlen. Pár nap alatt 2-3-szori bekenés után kisimítja, finomítja az arcot és teljesen eltávolítja a szőrt, bőrfoltokat, pattanást, mitesszert stb. arctisztítóanyagot, a nélkül, hogy a bőrnek ártalmára volna. Üvegje 2 korona Balassa K. gyógyszeráránál, Budapest, Erzsébetfalva. Postai szétküldés naponta.

TÁVIRATOK.

Fejérváry újbóli kinevezése.

Budapest, október 18. A királyi kézirat, amely Fejérváryt és darabont

társait az ország nyakába varrja, ma jelent meg a hivatalos „Budapesti Közlöny”-ben és szó szerinti szövege a következő:

Kedves báró Fejérváry!

Mint hogy a magyar képviselőház többségéből, a szövetséget ellenzéki pártokból kormányt alakítanom nem sikerült, az állami ügyeknek más olyan alkotmányos és felelős ellátásáról kell gondoskodnom, mely a törvényhozási tényezőket alkotmányos (?) együttműködését biztosítani (?) alkalmas.

Az ellenzéki többség vezérei előtt legutóbb tett kijelentésemből nyilvánvaló, hogy Magyarországnak alkotmány által biztosított önállósága tekintetében a szent korona viselője és a nemzet közt teljes összhang uralkodik (?) és ezt az összhangot a két tényező egyike sem akarja megszárazni.

Ezekből kiindulva Önt szeptember tizenkettedikén kelt elhatározásommal magyar miniszterelnökkömmé újból kinevezem, illetőleg ezen állásában megerősítem és a kormányalakításra vonatkozó javaslatait elvárom.

Utasítom Önt, hogy az Ön által előterjesztett és általam elfogadott program alapján a jelen súlyos helyzetből a kibontakozást megvalósítani igyekezzenek.

Kelt Bécsben október tizenhatodikán.

Ferenc József s. k.

Ez a legfelső királyi kézirat azonban csak kinevezés, még nem program. A kormány ezt későbbre halogatja, a programot tartalmazó királyi kézirat csak a minisztérium összes tagjainak kinevezésével fog megjelenni.

Ugy hirdik, hogy a kormány csak december 19-én fogja fellebbenteni a fátyolt. A nagyobb valószínűség azonban a mellett szól, hogy mindent nyilvánosságra kell hozni, mert a választások érdekében előre propagandát kell csinálni az országban. A kéziratnak abból a passzusából, amely a szeptember 23-iki kihallgatáson történeteket akarja reperálni, nem lehet azt az értelmet kiolvasni, amelyet a kézirat szerzői vele elérni akartak. Mert ha tényleg az lenne a valódi értelme a dolognak, akkor nem tartották volna szükségesnek azt reperálni. **Nem áll az sem, hogy a vezérek megsértése a korona és nemzet közti összhangból folya, mert ez nincs is.** Az összhang a nemzet és uralkodó közt már régóta nincs meg.

Ez a kormány program **katonai kérdésekben megtagad minden újítást**, a külügyekben és gazdasági kérdésekben szintén korlátozza a nemzet szabad elhatározását, **igy tehát a program pontok nem alkalmasok arra, hogy a korona és nemzet közt az összhangot meghonosítsa.** A királyi kézirat egyetlen sora, **hogy a két tényező egyike sem akarja megzavarni a bé-**

kés együtt működést, — igen figyelemreméltó és ezt le kell szögeznünk, hogy alkalom adtán reá hivatkozzassunk.

Magának a kinevezésnek tényéből kiolvashatjuk, hogy a korona egy tekintetben teljes megnyugtatót kapott: a kormányelnök nemcsak a katonai kérdést nem akarja bolygatni és a nemzet figyelmét arról elterelni, hanem a vakmerő Fejérváry vállalkozik arra is, hogy az országot közgazdaságilag Ausztriának lekötö 1917-ig.

Bejegyzéstül azt mondja a királyi irás, hogy igyekezzék a kormány alkotmányos úton a kibontakozást megvalósítani. De hogyan? Többséget úgy sem kap erre a programra!

Ez azt jelenti, hogy a program minden részletében még nem teljesen kész, és a király programját Fejérváry nem tartja elegendőnek. Ennek alapján kibontakozás csak úgy lehet, ha vagy új párt alakul, vagy pedig az ország többsége elfogadja a királyi programot. Ez a kérdés már az új választást érinti.

Az új minisztérium kinevezése már kész dolog, bár a publikálása még késik. A régiek mind megmaradnak, új ember tölti be a pénzügyi, földmívelésügyi és király személye körüli tárcát. **Pénzügyminiszter lesz Dániel Ernő, földmívelésügyi miniszter báró Feilitzsch Arthur, személyekörüli miniszter pedig gróf Széchenyi Miklós.**

Hogy lesz-e pártja az új kormánynak, az még nagyon kérdéses: a szabadelvű párt háromnegyed része készül tüskön-bokron követni őket. Hír szerint az új disszidensek egyik része is támogatni fogja őket.

Bánffy a helyzetről.

Budapest, október 18. Báró Bánffy Dező előkelő politikusok körében így szölt a helyzetről:

— Nagyon szomorúnak látom a jövődőt: résen kell lennünk. Most úgy látom nem marad más hátra, mint lemondanom képviselői mandátumomról és a főrendiházban agitálnom, mert a Fejérváry-kormány súlypontja a főrendiház lesz. Ott kell tehát ellene frontot csinálni. Nektek azt tanácsolom, hogy az ország minden részén szervezzétek a nemzeti ellenállást.

KÖZGAZDASÁG.

Állami csemeték adományozása. Az állam által fentartott erdei csemetekertekből az 1906. évi tavaszi és őszi erdőültetésekhez szükséges csemetekészletek a földmívelésügyi miniszter által a következő feltételek szerint fognak az ez iránt folyamodó birtokosoknak kiosztani:

A kopár és vízmosásos területek beerdítésére kért csemeték, ingyen, sőt a folyamodóhoz legközelebb fekvő utolsó vasuti állomásra teljesen díjtalanul fognak elszállítani.

A csemeték kiosztásánál először is azok a birtokosok fognak figyelembe vétetni, kiknek kopár s vízmosás területei a törvény alapján befásítására hatóságilag ki vannak jelölve.

Kisbirtokosoknak kivételes esetekben, ha a folyamodók aránytalanul meg van terhelve és e célra szükségelt csemetemennyiséget saját költségükön nem képesek előállítani, s aránytalan megterheltségük nélkül a teljes termelési költségeket sem viselhetik, a termelési költségek 50 százaléka elengedhető.

Azok a birtokosok, akik ezen feltételek valamelyike szerint csemetékben részesülni kívánnak, egykoronás bélyeggel ellátott folyamodványaikat legkésőbb 1905. évi december hó 15-ig terjesztik be, még pedig közvetlenül az illetékes kir. erdőfelügyelőséghez, hanem más hatóságokhoz beterjesztett kérelmek csak akkor vétetnek figyelembe, ha a kir. erdőfelügyelőséghez kellő időben beterjesztett kérelmeknek teljesítése után esetleg még megfelelő csemetekészlet rendelkezésre fog állani.

Angol dísznők Brassó megyében. A földművelési kormány a hussertések elterjesztésére Angliából importált yorkshire tenyésztőszágot osztat ki Brassó megyében. A tenyésztők ugyanazon az áron kapják, amennyit az állam vásárolta, a szállítási költségeket is az állam viseli és az importált állomány biztosítási költségeit másfél évre 50 000 koronáig az állam viseli és ha a kár 50 000 koronánál nagyobb lenne, járulnak a tenyésztők a biztosításhoz legfeljebb 10 százalékos erejéig. A kicszítás a jövő hóban történik. Egy-egy yorkshirei importált koca 160—220 korona. Ahol a lakosság kocákat vásárol, a tenyészpapaállatokat a község fogja beüzemeltetni.

Temesmegyei gazdakörök munkája. A temesmegyei gazdasági egyesület rövid idő leforgása alatt mintegy 70 gazdakört szervezett a megye területén, a melynek részére legutóbb a következő munkaprogrammot állapította meg: 1. Gazdasági szakelőadások tartása. 2. Az ipari növények termesztésének propagálása. 3. A bázisipar meghonosítása. 4. Szövetkezetek szervezése. 5. Gazdasági cikkek közös beszerzése. 6. Tojásgyűjtő telepek létesítése. 7. Tenyészállatok bevásárlása. 8. Gazdasági munkás közvetítés. 9. Községi fűtelepek létesítése. 10. Vetőmag nemesítés. 11. A nemes baromfityénység fejlesztése. 12. A magas kamatu adósságok konvertálása. 13. A szövetkezeti biztosítás népszerűsítése. 14. Művelői központ és csikókifutó létesítése. 15. Állatdíjazások rendezése. Most folynak az előkészítő munkálatok oly irányban is, hogy a Délvidék vármegyéinek gazdasági egyesületei is az azokat kiegészítő gazdasági egyesületek szövettségévé tömörüljenek, amelynek legtöbb célja lenne fokozni és egyöntetűvé tenni a délvidéki mezőgazdaság fellendítésére irányuló munkát.

Selyemgyár Csongrádon. Csongrádon mozgalmat indítottak állami selyemfőnyőgyár létesítésére. Bezerédi Pal főrendiházi tag, selyemtenyésztési meghatalmazott, lelkes segítségét igérte meg ez ügyben,

A budapest-kőbányai sertéskereskedelm oszarnok jelentése.

1905. okt. 18.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar sisörrendű. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) ——— fillérig. Öreg közép (páronként 300—400 kgr-ig terjedő súlyban) ——— fillérig. Fiala nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 137—138 fillérig. Fiala közép (páronként 351—320 kilogramm terjedő súlyban) 137—138 fillérig. Fiala könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 137—138 fillérig. — II. Magyar szeátt: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) ——— fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) ——— fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 137—138 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 135—136 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 132—135 fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachl) 1 Nehéz (páronként 240 kilogramm felüli súlyban) ——— fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) ——— fillérig. V. Szerbiai Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 138—140 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 137—138 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 135—136 fillérig. A hízott sertés üzletirányzata változatlan.

REGÉNY-OSZARNOK

Apáca és kegyencső.

Regény a bécsi életről.

Magyarosította: Szabó Antal. 121

E magánbeszédében Preller urat egy fickó szakitotta félbe. Ki minden kópogtatás nélkül lépett a szobába.

— Mi az? Mit akarsz te fickó, kiáltott rá az ügynök. Mit rohansz szobámba úgy, mintha az valami pálinkás kódé volna?

— Ah, mit, most egyenlőség és testvériség van és semmi ok arra, hogy az ember feszélyezze magát.

— Ugy? Nos édes testvér mivel szolgálhatok?

— Ön Preller ur?

— Mindenesetre.

— Preller ur az ügynök?

— Igen, az.

— Akkor jöjjön velem.

— Hova?

— Az országútra.

— Kihez?

— Azt nem szabad megmondanom.

— Akkor ugyan itthon maradok.

— De hátha valami szép nő hivatná önt?

— Szép nő? A menykőbe, végre még valami hódítást tettem. No fiu, hiszek neked, de te is bidd el, a mit mondani fogok. Én ugyan nem hordok magammal pénzes tárcát, hanem igenis pár élesen megtöltött zsebpiisztolyt: s ezek sohasem mondanak esütőtörtéket, valahányszor szükségem van rájuk.

— Csak hagyja azokat itthon, úgy sem lesz szüksége azokra.

— Nem lehet tudni, no de induljunk, testvérem a szabadságban.

Egy szerény ház volt az az országot előváros egy szűk utcájában, a melybe a fickó az ügynököt vezette.

— Első emeleten, ajtó balra, mindjárt a lépcső mellett, mondá a gyermek, én a kapuban fogom önt megvárni, s meg lesz ön elégedve, nem fog elfeledkezni a borralóról.

Az ügynök felment a keskeny piszkos falépcsőn s óvatosan megnyitotta a mondott ajtót.

Igen szegényesen butorozott szobába találta magát. Az ablak mellett szerény szalmaszéken, szivarozva ült egy felpiperézett hölgy, amazon kalappal a fején, melyről a hosszú lengő tollak és szalagok merészen telepleztek vállakra hullottak alá.

— Isten hozta önt Preller ur, isten hozta! kiáltá a hölgy, vastag füstgomolyokat fulyva maga előtt, Nemde e találkára nem gondolt ön uram?

— Paulina kisasszony! dadogá az ügynök nagy meglepetéssel.

Valóban a szép kegyencső volt az, ki még egy év előtt ezreket szort kis most oly szobában lakott, a melyre még egy utolsó bukott nő is orrot fitorított volna.

— Ne bánuljon, hogy itt talál, mondá a torlászok menyasszonya. Ez csak olyan ideiglenes lakás, hova meghuznom kellett magamat, a mint volt lakásomból kitétek szűrőmet.

— Hát Mjehel ur . . . ?

— Az én vastag sörshordóm a féltékenység egy pillanatában elhagyott s ekkor hitelezőim megrohantak, s azon lény állapotába helyeztek, a mely most is elmondhatja, hogy omni mecum porto.

— Mért nem fordul Erlenstein urhoz?

— Megkísérítettem. De gondolja csak, mit felelt.

— Mit?

— Azt, hogy nincs szerencsése Bienenfeld Paulina kisasszonyt ismerni s azt tanácsolja, hogy ha segélyre szükségem van, a városnegyedbeli szegélyeket segélyző egyelet elnököhöz forduljak.

— Lehetetlen.

(Folyt. köv.)

**Az Alföldi takarékpénztár
Debrecenben
betétek után**

4°-os kamatot fizet

s a 10%-os kamatadót is az in-
tézet fizeti.

**Alföldi takarékpénztár
Debrecenben**

Piac-utca, saját-ház.

Gyöngélnedők a fejlődésben, vagy a tanulásban visszamaradó gyermekek, vérszegények, hágyadt, ideges, sok munkától elgyengült, könnyen izgatódó felnőttek bármilyen korban nagy sikerrel használhatják mint erősítő szert **Dr. Hommel Halmatogenjét.**

Az étvágy nő, a szellemi és testi erő gyorsan visszatér, az egész idegrendszer megerősödik.

Kifejezetten valódi **Dr. Hammel féle Halmatogen** tessenek kérni és senki se fogadjon el semmi féle utánzatot.

Jelzálogkölcsonők

(ujak és konvertálások) igen előnyösen, gyorsan kaphatók külföldi tőkék elhelyezése által. — Uradalmak, birtokok és házakon kívül **gyárak és ipartelepek** is elfogadtnak jelzálogul. Levélbeli megkereséseket továbbít. Osteuropäische Pressekiadóhivatal Budapest, Kazinczy-utca 2.

Nincs többé buzaüszög!

Numa Dupuy és Társa

magpácza
használatát mellett.

22 év óta nagy sikerrel használják a buzaüszög a **kukorica korom és porüszög, az árpa, zab, burgonya megüszkösödése ellen.** Egy csomag két mm. vetőmaghoz 50 fillér. Egy mm.-hoz 26 fillér. Kevésbé értékes utánzatoktól óvakodjunk.

Debrecenben kapható: **Kontsek Géza, Máyer Jenő és Komlóssy Lajos urak** üzletében.

Numa Dupuy és Társa

Bécs, VII. Windmühlgasse 33.

Erzsébet

sorsjegyeknek a november 1-i húzáshoz való eladására

ügynökök

magas jutalék mellett azonnal felvételnek. Kétheti eredményes működés után fix-fizetést is adunk. — **Neumann és Raab bank** és váltó üzlete **Budapest Andrássy ut. 50**

Kérjen prospektust!

Tiphus és hasonló járványok ellen a legbiztosabb óvszer a

NOXALL JR.

a jelenkor legkételetesebb, legkíméletesebb, a legolcsóbb és a legkisebb vizszűrője, mely az ivóvizet kristálytisztává és a legrosszabb vizet is élvezhetővé változtatja. Amerikai, Angol, Belgium és Németországban több százezer van használatban. Minden felszerelés nélkül bárki is bármely vízvezeték csapjára könnyen feltehető.

Egy darab ára **22.50** használati utasítással

Kapható: **AUERIGNAC-nál** Budapest, VIII., Kerepesi-ut 11. sz. Telefon 55-38.

a NOXALL JR magahoni kizárólagos lerakata, valamint minden műszaki és jobb vaskereskedésben. **Nélkülözhetetlen minden háztartásban.**

Globin

a legjobb és legfinomabb **czipőlisztifoszer**

Az ujonnan épült

és legmodernebbül berendezett **hengermalom** Triesthen, minden nagyobb városban

képviseelőket

keres a kik a szakmákban vágó üzletkörökben jól be vannak vezetve. Ajánlatokat: „Garantirt 3648“ cím alatt Haasenstein und Vogler Wien I. alá küldendők.

PLASZTIKUS

Szép termetet minden hölgy nyerhet, ha csakis **mérték után készített mellfűzőt használ.**

Hölgyek óvakodjanak a gyárilag előállított fűzők használatától, mert ezek a legnagyobb mértékben ártalmasak a szervezetre, míg ellenben a mérték szerinti készítésű mellfűzők az egészségnek megóvása céljából orvosilag is ajánlatnak.

A legjobb egészségi fűzők készítője.

Piac-u. 42. sz.

Goldstein Karolin.

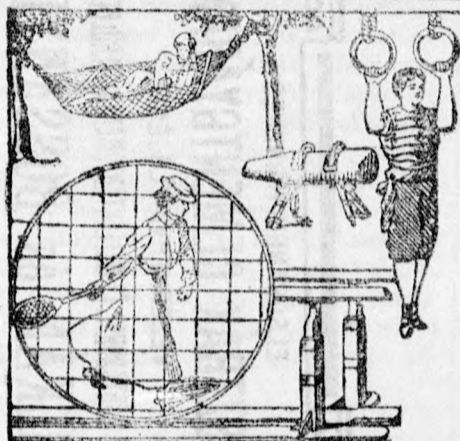
Idegbetegeknek

ajánljuk a 20 év óta fennálló és neves ideggyógyászok által mint kitűnő gyógymódot tartalmazó

Idegbetegségekről és Gutaütőről szóló röpiratot

WEISZMANN ROMAN-tól, mely röpirat immár a 20-ik kiadást érte el.

A röpirat az „**EGYSZARVU**“-hoz címzett gyógyszerertárban **DEBRECENBEN** kapható.

Alapított 1878. Telefon 18-56.

Valódi angol

Tennis-játék.

tornaeszköz, függőágy, karikánál, tekejáték, szék, ponyva és feltör kenderkötél legolcsóbb megbízható beszerzési forrása.

Saffer Antal

sport-eszközök és kötőgyártó-célg BUDAPEST.

IV., Károly-utca, boltsz. 19.

Képes árjegyzék kívánatra legyen és borszerű. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltek.

!Gyomorbajosoknak!

Mindenkinnek, aki hűlés, gyomor túlterhelés rossz, nehezen emészthető, forr vagy nagyon hideg ételek élvezete mértéktelen életmód következtében **gyomorbajt**, mint:

Gyomorkataris, gyomornyomás, gyomorfájdalom, nehéz emésztés vagy nyá kásodása van, egy igen jó háziszser ajánlható mely kitűnő eredményvel már sok év óta ki van próbálva ez a szer a

Hubert Ullrich-féle gyógynövénybor.

Eme gyógynövénybor előnyösen ismert gyógyerejű növények és jó bor keverékből áll, mely erősíti és fenntartja az emberi szervezetet. A gyógynövénybor megszüntet emésztési zavarokat és elősegíti az egészséges vérképződést.

Ha a gyógynövénybort idejében használják a gyomorbántalmak már csirájában elfojthatók. Ne késlekedjenek ezt tehát idejekorán használni. Jelek mikor használandók: fejfájás, felbőgés, gyomorégés, eszmőr melyek biztos előjelei a krónikus gyomorbajnak, s ezek néhányszori használat után elmúlik.

Székrekedésnél és ennek kellemetlen következményeitől mint: kolikás fájdalmat, szív dobogás, álmatlanság, ugymint vértolulások és máj, lép és a Pfortader módszernél a gyógynövénybor a leggyorsabban használ. A gyógynövénybor elősegíti az emésztést és a könnyű székelés által tisztítja a gyomrot és a beleket.

Beteges, sápadt kinézés, vérszegénység, bágyadság, mindmegannyi következményei a rossz emésztésnek nehéz vérképződésnek s a máj beteges állapotának. Étványtalanságnál, ideges lehangoltság és kedélytelenség, valamint gyakori fejfájás és álmatlan éjek után az emberek gyakran elpusztulnak. A gyógynövénybor az elgyengült életerőnek új impulzust ad. A gyógynövénybor emeli az étvágyat, elősegíti az emésztést és a táplálkozást, szabályozza a vérképződést, csillapítja a felizgatott idegek és új életkedvet teremt. Számos elismerő és köszönő levél bizonyítja ezt.

A gyógynövénybor üvegekben kapható: üvegenként: K. 1.50 és 2.—

Ovakodjunk az utánzatoktól

kérjen kifejezetten

Hubert Ullrich-féle gyógynövénybort.

A gyógynövénybor nem titkos szer, a következő anyagokból van összetéve: Malagabor 450.0, borszesz 100.0, Glycerin 100.0, vörös bor 240.0 egres-nedv 150.0, cseresnye nedv 420.0, manna 30.0, majoranna, anis, édes gyökér, amerikai erögyökér, ehalmus gyökér a 10.0.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja 10 szóig 30 fillér, minden további szó 3 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szó 6 fillér.

Lovébeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha aszükséges bélyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Egy 30 éves

vidéki gazdálkodó, ref. özvegy 14000 korona értékű örökséggel, jelenleg 4000 korona vagyonnal, nősülési célból hozzá illő nőt keres. Kimerítő, lehetőleg arcképpel ellátott ajánlatokat „Nősülni vágyó” címen a kiadóhivatal továbbít.

Egy üzlethelyiség

a piac közelében kerestetik, bővebbet a kiadóban.

Monogramok

Filmzésre elváltatnak Veres utca 15.

Utazók.

Fix fizetés és magas jutalékkal nagy részvénytársaságban azonnali és állandó alkalmazást nyerne. Csakis intelligens, jó megjelenésű urak küldjék referenciákkal ellátott ajánlataikat „K. R.” jelige alatt Debrecen posta restauto.

Kiadó

A vámospércsi határban a csere alatt 25 hold lakóház és istállóval ellátott birtok f. évi október 1-től. Tudakozódní Széchenyi-utca 6. szám alatt.

Fűszer üzletbe

sauló felvételre cím a kiadóba.

Makulatur

(Újság papír) kapható a kiadóhivatalban.

Csinosan butorozott

Külön bejárati butorozott szoba kerestetik ajánlatokat ár megjelöléssel „Intelligens” jeligére a kiadóba kérek

Nőruha varrótermünket

ujjonnan szervezve, annak vezetésére

Fülöp Sándor

birneves szabó mestert nyertük meg, hol

**Kabátokat, Angol-Costümöket,
Séta- és Alkalmiruhákat**

saját szöveteinkből

a legkényebb igényeknek is megfelelően rövid idő alatt jutányosan készítettünk

Beszny J. és Társa

női divatterme

DEBRECEN, ÖSSUTH-UTCA 5. SZ.

Előrendü

hizott vágott libákat

keres megvételre egy szárnyas kereskedő. Ajánlatok „M. Z. 3343” jeligével Haasenstein és Vöglerhez München intézendők.

Roncegno

Természetes Arsen-vas tartalmú forrás. Ismert és használt 1856-óta. Tekintélyes orvosok ajánlják, állandó használatra minden gyengélkedőnek. Vérszegénység, Vérbetegségeknek Malária és annak utókövetkezményeivel Bő-, Ideg- és Nőbetegségeknek és Basedowbetegségeknek stb. Kapható minden gyógyszerárban.

Ha egészséges és hosszú életű akar lenni, igyék K. Impér

„Répáti” gyógysavanyúvizet

Magyarország giesshüblje !!

Ize és gyógyhatása páratlan.

Gyógyjavaslat: felesleges savképződés, a légző és emésztő szervek mindenemmi hurutos megbetegedésénél, köhögés, rekedtség, gyomor és bélbajok a hólyag hurutos megbetegedései, máj- és vese, köszvényes bántalmak, vérszegénység ellen.

Házhoz szállítva:

1 lt. „Répáti” gyógyvizet üveggel együtt	32 fillér
üvegeket visszavesszük:	12 „
1/2 lt. „Répáti” gyógyvizet üveggel együtt	23 fillér
üvegeket visszavesszük:	7 „

Főraktár Debrecen és vidékére.

Weisz Andor Csapó-u. 1

Telefon 332.

OSZTRÁK CEMENTGYÁRAK

VEZÉRKÉPVISELŐSÉGE

ELKÁN ÉS BOSSÁNYI

BUDAPEST, V., Lipót-körút 18.

TELEFON: 11-12. * Hírvételeim: ELBESS APERT.

ELEGZ MAGYARORSZ. ÉS MELLEKTARTOMÁNYAI TERÜLETÉRE

ÉPÍTŐMESTEREK

BETON-ÉPÍT. VÁLLALKOZÓK

CEMENTÁRU-GYÁRSOK

ÉPÍTÉSI ANYAG-KERESKEDŐK

Szállítások kitűnő minőségű Portland és Roman cementtel a piaci áron ahol legkedvezőbb feltételek mellett.

A legfinomabb

Calcium-Carbid

legalább 100 kilogramm vételnél
100 kilónként 28 korona.

50 kilós ládákban, vagy 100 kilós csomagolásban akár mely állomásra szállítva, Magyarország főútvonalain.

A szám-összeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett kapható:

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia Triest.

Gépszári és királyi műasztalosok, kárpitosok és diszitők

Fodor Mihály Utódai Budapest

kizárólagosan IV. kerület, Váci-utca 24.

INTERIEURS. Művészi kivitelű díszes és egyszerű berendezések eredeti tervek szerint.